

formateur d'octobre 2023 et le projet de loi relatif à la programmation financière pluriannuelle".

Dat heescht, et ass dat, wou mer eis baséiert hunn, fir déi Froen an de Kommissiounen ze stellen, wou mer keng Äntwert vun iergendengem Minister kruten, ausser vun der Madamm Deprez, déi eis e puer Beispiller genannt huet, wou se da gespuert huet. Ech hunn déi gëschter ernimmt, mee dat war, wéi gesot, aus éischter praktesche Grënn, wou déi Projekte fale gelooss gi sinn. An dat, wat Dir eis gëschter fir d'éischt gesot hutt, dat mat deenen 320 Milliounen: Et géif mech och interesséieren, wat dat genau wär. Well ech hunn och nach eng Kéier de PV vun der Kommissioun nogekuckt, do hutt Der näischt dovunner gesot. Ech hunn dann nach eng Kéier d'Äntwert op d'Question parlementaire vun de Kollege vun de Lénke gekuckt, déi Iech genau déi Fro gestallt haten, wou Der och net en detailléierte Katalog ginn hutt.

Dat heescht, ech wëll jo gär, dass dat alles net stëmmt, wat d'Cour des comptes geschriwwen huet a wat och Är Ministerkollegen eis an der Kommissioun gesot hunn, mee meng Demande ass wierklech déi, an dat gouf bei virege Spuerpäck och gemaach, d'Demande ass am Fong déi: Wann esou Spuermesüren, an Dir hutt se manner prominent hei am Plenum virbruecht wéi herno, wéi gesot, virun allem bei RTL an deene sëllegen Interviews, déi Der déi Deeg do ginn hutt ..., dass Der da wierklech en detailléierte Katalog gitt, wou Der och sot: „Hei an do ass gespuert ginn.“

Dann hätt ech nach eng Remark zu deene 5 %. Dat hunn ech jo och net erfonnt. Et si vill Kollegen hei, déi an der Finanzkommissioun sëtzen. Och dat war eng ganz kloer Ausso vun de Verrieder vun der Cour des comptes, déi gesot hunn, dass déi 5 %, wou dann net géif iwwert d'automatesch Besteuerung bei deenen déckste Contributeurs d'Suen agedriwwen ginn, dass grad déi géifen e bësse gekuckt ginn a Fonctioun dovun, wéi eng Recettë gebraucht ginn. A meng Demande – dat war jo och gëschter dat, wat ech an der Ried gesot hunn – ass déi, dass mer awer kéinten eng Kéier mat Iech an och mat de Beamte vun der Verwaltung dat doten am Detail diskutéieren.

An nach eng lescht Remark zum ... Ech hoffen, dass Der am Finanzministère net nëmme Wikipedia hutt, wann et ëm d'ekonomesch Theorië geet, well dat Zitat, dat Der eis ginn hutt, dat kënnt vun do. An déi Geschicht mam Trickle-down, dat kënnt jo net vun ons. Dat ass am Walkampf ëmmer erëm vum elo Premierminister esou duergeluecht ginn an et ass déi selwecht Logik, an déi eeben och de Logementspak geet.

(Interruption)

De Basisgedanken dovunner ass jo deen: ...

M. Claude Wiseler, Président | Madamm Tanson, Dir misst zum Schluss kommen!

Mme Sam Tanson (déi gréng) | ... Et geet duer, dass een Incentivë gëtt um Niveau vun den Entreprises an da geet dat schonn, de Rescht geet da scho vum selwen. An dat ass eng Theorie, déi och vu sëllege groussen Ekonomisten an och Nobelpreisträger scho kommentéiert a kritiséiert gouf. Och dat kann een op Wikipedia noliesen.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Tanson. Här Finanzminister, wann Der wëllt, kënnt Der äntweren.

M. Gilles Roth, Ministre des Finances | Ech soen et dann nach eng Kéier. Ech mengen, déi drëtze Kéier ass et da vläicht e bësse méi kloer.

(M. Gilles Roth montre une documentation.)

Hei ass en Dokument ... Madamm Tanson, da kuckt och! Hei ass en Dokument ...

(Interruptions et hilarité)

Jo, jo. Hei ass en Dokument – dat ass net ënnert dës Regierung erstallt ginn, mee ënnert der viregter Regierung, well déi war dunn nach am Amt –, dat den Delegatiounen zu Senneng virgeluecht gouf. An do hutt Der déi rout Kurv mat 3,2 Milliounen Euro Defizit, op déi d'Cour des comptes sech berifft, mee si mécht Abstraktioun vun där gestréchelter Kurv, déi méi déif ass an déi 3,6 Milliarden Euro Defizit virgesäit. Dat ass den Ënnerschied. An ech mengen, wann ee vun Notes au formateur schwätzt, da muss een déi Gesamtzuele kucken. Well déi 3,6 Milliarden, déi, an ech widerhuelen et nach eng Kéier, spigelen déi previsibel Depensen erëm, déi déi viregt Regierung decidéiert huet, déi schonns fir 2024 sollte lafen an déi dës Regierung net a Fro gestallt huet.

Elo kënnt Dir dat do ... Ech weess, dass dat Iech elo net passt, mee hei ass e Fakt!

(Interruption par Mme Sam Tanson)

Hei ass e Fakt. Jo, bon, hei ass e Fakt. An da widderhuelen ech et nach eng Kéier, fir déi leschte Kéier, mee ech soen, ech maache keng Epiciersrechnungen!

Am Finanzministère: 320 Milliounen iwwert d'Gebai-lechkeeten. An der Fonction publique: 74 Milliounen. Ech hunn dat elo gezielt. Da sinn am Ëmweltministère ronn 121 Milliounen Euro manner dotéiert ginn um Niveau vun dem SEBES a vu verschiddene Spezialfongen, dat hunn ech och gëschter erkläert, well et sech gewisen huet, dass verschidde Spezialfonge vun dem Ëmweltministère ëmmer héich dotéiert waren. Ech mengen, do brauch een net an der Regierung ze sinn, dat wëssen déi Leit aus der Finanzkommissioun, dass herno vun deem, wat ugekënnegt gouf, weesentlech manner gemaach gouf.

Am Landwirtschaftsministère hunn ech Iech de Fonds d'orientation économique genannt, am Wirtschaftsministère huet den Här Delles gesot, mir kucken dat oder iwwerkucken dat mat de Gewerbezonen, well en do vläicht eng aner Ausrichtung huet wéi ee vu senge Virgänger. Dann: Am Sportsministère ass manner geholl ginn um Niveau vun den Infrastrukturaarbechten, 35 Milliounen Euro. An d'Madamm Gesondheitsministesch, déi laang op der IGSS geschafft huet an déi do eppes vun hirem Metier versteet ... Ech kann Iech just soen: Iwwert de Contradictoire zwëschen Ministere schwätzt een normalerweise net, mee d'Madamm Gesondheits- a Sécurité-sociales-Ministesch, déi ass komm, déi hat hir Dossier, do huet se gesot: „Dat do brauche mer net. Dat do brauche mer net. Dat do brauche mer net, well dat kréie mer souwiewer elo net hin.“ Punkt!

(Interruption par Mme Sam Tanson)

An dat waren ... Dat sinn déi Aspuerungen ... Ech weess dat, Madamm Tanson, dat do gefält Iech elo net, mee Fakt ass Fakt a Fakt ass dat hei!

(Interruption par M. François Bausch)

Dann hat Der mer nach gesot ... O, Här Bausch, ech schwätzen net iwwer verschidden Zousoen, déi gemaach goufen, a verschidde Ressorten, déi mer rekurrent weider iwwert déi nächst Jore mussen vun Depensë féieren.

Da war nach d'Fro vun der Madamm Tanson. Dat war déi vum Trickle-down.

(Interruption par Mme Sam Tanson)

A, déi 320 Milliounen am Ministère? Mee dat ass ganz einfach dat heiten, ech hunn et gëschter schonn eng Kéier gesot: Dat ass, dass ech decidéiert hunn, wéi ech gesinn hunn déi Präisser vun 275 Milliounen Euro, wat e Gesetz war an ech hunn et

och missen ënnerschreiwen ... Déi Konventioun ass vu mir ënnerschriwwen ginn, well ech mech un e Gesetz natierlech halen. Mee wann ech Iech soen: Fir e Gebai, e Bürosgebai vu 15.000 Euro de Meeterkaree – 15.000 Euro de Meeterkaree! – op dem Kierchbiere, d'Gebai ass amgaang, gebaut ze ginn, wou ech Stand haut net weess, wie vu staatleche Ministère oder Servicer herno do drakënn, well dat hänkt nämlech och nach dervun of, wien eventuell als anere Locataire, ouni dass ech aus dem Nähkästchen zielen, sech herno nach an deem Gebai erëmfënnt, da muss ech Iech soen, dass et méi bëlle gëtt ... an et si jo eng ganz Rei Buergermeeschteren heibannen. A wann ee weess, dass ee Bürosgebaier vläicht de Moment konjunkturbedéngt ka loune mat enger Clause d'achat, da mengen ech, dass dat méi bëlle gëtt an dass dat och kuerzfristeg de Budget degagéiert, well menger Ansicht no ass et deene Beamten, den Agente vum Staat, quitschegal, ob se an engem Gebai sëtzen, dat dem Staat gehéiert oder dat de Staat temporaire gelount huet a wou herno de Staat eng Optioun drop huet, ob en dat keeft oder net. Mat dem Cumul vun all deene Sue sinn déi 320 Milliounen aus dem Finanzministère komm.

Sou, Här Chamberspräsident, ech mengen, ech hu lo dräimol zu där Fro do Positioun geholl. Mir kënnen hei wéi an de Chamberskommissiounen nach Ping-pong spillen. D'Regierung ass fäerdeg op deem Punkt an d'Explikatiounen, déi ze maache sinn, sinn alleguerte gemaach.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Finanzminister. Elo ass meng Fro: Well Dir den Här Wirtschaftsminister annonciéiert hutt, dass e géing eppes soen, wollt ech dee froen, ob en da wëllt eppes soen.

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | Ech sinn ëmmer ganz frou, fir kënnen eppes ze soen.

(Hilarité)

Ech muss awer soen, dass am Kader hei vun de Budgetsdebatten iwwert de PNR, dass deen ëmmer erëm matagefloss ass ..., mee ech mengen, dass déi grouss Linne vum Finanzminister ugeschwat gi sinn, soudass mer nach 3 Minutten 30 bleiwen, ech déi awer net géing notzen.

(Hilarité)

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Wirtschaftsminister. Dann ass domat d'Diskussioun elo ofgeschloss.

3. 8258 – Projet de loi portant règlement du compte général de l'exercice 2022

Ier mer awer zum Vott iwwert de Staatsbudget fir d'Joer 2024 an iwwert d'Programmation financière pluriannuelle kommen, mussen mer nach fir d'éischt de Projet de loi 8258 iwwert de Compte général vum Exercice 2022 diskutéieren an doriwwer ofstëmmen. A mir kommen also elo zum Projet 8258 iwwert de Compte général vum Exercice 2022. D'Riedezäit ass hei och nom Basismodell festgeluecht an deemno huet de Rapporteur 10 Minutten, déi verschidde Fraktiounen a Sensibilitéte 5 Minutten an d'Regierung huet 10 Minutten. Et hu sech ageschriwwen: d'Madamm Stéphanie Weydert, den Här Guy Arendt, den Här Fred Keup, d'Madamm Sam Tanson an den Här Sven Clement. An d'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Franz Fayot. Här Fayot, et ass un Iech.

Rapport de la Commission de l'Exécution budgétaire

M. Franz Fayot (LSAP), rapporteur | Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech krut vun der Budgetskontrollkommissioun d'Missioun, de Rapport ze maachen zu de Konte fir d'Joer 2022, e Joer, an deem et eigentlech erëm sollt biergop goen no der Pandemie, mat gudde Previsiounen fir de Wuesstem vum PIB an och fir d'Inflatioun.

Den Ugrëffskrich vu Russland op d'Ukrain huet de 24. Februar 2022 awer alles op d'Kopp gehäit. Dëse Krich hat en direkten a staarken Impakt op d'Präisdeierecht hei zu Lëtzebuerg, primär gedriwwen duerch déi héich Energiepräisser. Am Kader vun e puer Tripartiten huet déi deemoleg Regierung Mesüre geholl am Sënn vun de Leit a vun de Betriber.

Fir dee Schock, dee mer 2022 erlieft hunn, emol duerststellen, kann een hei e puer Zuelen ugin. Bei de Budgetsaarbechte fir d'Joer 2022 war de Statec vun engem Wuesstem vun eiser Economie vun 3,5 % ausgaangen. Herno waren et der awer just 1,4 %. D'Inflatioun sollt den Estimatiounen no bei 1,7 % leien. Schlussendlech waren et der 6,3 %. Et ass also beileiwen net alles esou gelaf, wéi mer eis dat gewünscht haten – och erëm eng Kéier enger Illustratioun vun deene volatillen an onsécheren Zäiten, an deene mer liewen. Mir hunn oft misse schnell reagéieren, an dat huet déi viregt Regierung och gemaacht.

D'Zuele beim Emploi hu besser evoluéiert: 3,5 % méi Aarbechtsplazen am Joer 2022 amplaz déi virusgesoten 2,5 %. De Chômage louch bei 4,8 %, hei also manner wéi déi 6,3 %, déi fir d'Joer 2022 virusgesot waren. Dat als Rappel zu de makroekonomeschen Eckdate fir 2022.

Komme mer elo zu de Staatskonten: D'Joer 2022 huet mat engem positive Resultat vu 27,9 Milliounen Euro ofgeschloss. D'Recettë vum Staat hu sech op 23,4 Milliarden Euro belaf. Dëst waren also ronn 1,5 Milliarden Euro méi, wéi dat am Budget 2022 virgesi war. De gréissten Ënnerschied par rapport zum Budget mécht hei d'TVA aus. Hei sinn 318 Milliounen Euro méi erakomm wéi virgesinn. D'Akomessteier huet 304 Milliounen Euro méi erabruucht wéi virausberechent a bei der Steuer um Kapital waren et 248 Milliounen Euro méi wéi virgesinn.

Mee net nëmmen d'Recetten, och d'Depensë ware méi héich wéi virusgesinn. 22,2 Milliarden Euro ware berechent. Schlussendlech waren et der 23,3 Milliarden Euro, also 5,13 % méi un Depensen. D'Contributiounen vum Staat bei de Mutualitéiten, och e Resultat vun der Tripartitt, waren ëm 218 Milliounen Euro méi héich ewéi am Budget virgesinn. De Staat huet och 90,5 Milliounen Euro méi bei de Pensiounen cotiséiert. An e Fong fir militärescht Ekipement goufen 80 Milliounen Euro méi wéi ugangs geplangt investéiert, dëst als Reaktioun op de Krich an der Ukrain.

De Budget pour ordre regroupéiert, wéi mer alleguer wëssen, déi Gelder, déi effentlech Gelder, déi de Staat asammelt, fir se un Drëttpersounen weiderzeginn. Dëse Budgetposte soll also theoreetesch ausgeglach sinn, war en awer och dëst Joer, 2022, net. Och am Joer 2022 ass de Budget pour ordre am Desequibler. Et fënnt sech en Excedent vu 54,5 Milliounen Euro. D'Budgetsexeekutiounskommissioun fënnt, dass et richteg ass, hei e bëssen opzepassen, dass dësen Desequibler net ze grouss gëtt, an e wa méiglech esouguer ze reduzéieren.

Wat d'Transferts de crédits ugeet, sou sinn dës op der Basis vum Artikel 18 vum Kontabilitéitsgesetz vun 1999 méiglech. Dëst Gesetz erlaabt et, Kreditter, déi gestëmmt goufen, fir e bestëmmte But ze erfëllen, anerwärts ze benotzen, dëst awer no bestëmmte

Krittären a kloer definéierte Reegelen. Et ass wichteg, dass dës Transferten och gutt motivéiert sinn. Dorop solle mer och an Zukunft weider pochen. Hei geet et ëm effentlech Gelder an et ass wichteg, dass dës net einfach kënnen hin- an hiergeréckelt ginn.

D'Spezialfongen hate Recettë vu 7,2 Milliarden Euro. Dat ware 414,4 Milliounen Euro méi wéi am Budgets-projet virgesinn. D'Fongen hunn natierlech och Depensë verursaacht. 7,2 Milliarden Euro waren et fir d'Joer 2022. Dat sinn 240,6 Milliounen Euro manner un Depensë wéi ugangs berechent. Eise Rechnungshaff invitéiert d'Regierung, d'Depensë vun deene verschiddene Fonge besser duerststellen. Dëst, fir och eng méi déifgräifend Analys kënnen hei ze maachen. Mir waren der Meenung an der Kommissioun, dass dat Sënn mécht, an dofir stelle mer eis och als Budgetskontrollkommissioun hannernt dës Recommandatioun vun der Cour des comptes.

Wann een de Budget fir d'Land opsetzt, da muss ee sech d'Moyene ginn, de Budget och esou genau wéi méiglech duerststellen. D'Budgetskontrollkommissioun huet reegelméisseg betount, dass et wichteg wier, den Ecart bei de Presentatiounsforme vum Budget no de Methode SEC 2010 an dem Gesetz vun 1999 ze reduzéieren.

Eis als Kommissioun ass et wichteg ze betounen, dass mer d'Efforte vun der neier Regierung begrëissen, fir d'Gesetz vun 1999 iwwert de Budget, d'Kontabilitéit an d'Tresorerie vum Staat op de Leescht ze huelen. Mir halen et och fir eng gutt Iddi, dass bei der OECD elo eng Etüd ugefrot gëtt, fir och hei zu Lëtzebuerg eng Gestion budgétaire par objectif kënnen anze-féieren.

Här President, deposéiert gouf de Gesetzesprojekt iwwert d'Staatskonten den 29. Juni 2023 vun der fréierer Finanzministesch. Den 1. Dezember 2023 gouf de Gesetzesprojekt der Budgetskontrollkommissioun an der Finanzkommissioun an der Chamber virgestallt, a bei där Geleeënheet gouf ech dunn och Rapporteur genannt. De Lëtzebuerger Rechnungshaff huet den 11. Dezember säi Rapport virgestallt. Den 28. November krute mer den Avis vum Staatsrot, dee keng Beanstandungen hat par rapport zum Gesetzesprojekt iwwert d'Staatskonte vum Joer 2022.

Här President, et ass evident, dass aus der Perspektiv vu menger Partei mer net ganz onschëlleg waren un den Detailer aus dësem Projet de loi. Dofir ginn ech evidemment och den Accord vu menger Partei a menger Fraktioun zu dësem Projet de loi.

An ech géif Iech dann och nach gären zum Schluss hei véier Resolutiounen iwwerreechen. Dat si Resolutiounen, déi d'Konten vun deene verschiddenen Institutiounen approvéeieren, déi vun der Chamber ofhänken: Cour des comptes, Ombudsman, Centre pour l'égalité de traitement an den OKaju – den Ombudsman fir Kanner a Jugendlecher.

Dir wësst, Här President, dass ech do allkéiers nach fënnef Minutten hätt, fir och déi ze exposéieren. Déi schenken ech Iech an de Kollegen hei an der Chamber awer allegueren.

(Hilarité)

Une voix | Très bien!

M. Franz Fayot (LSAP), rapporteur | Et gëtt och net méi allze vill dozou ze soen.

Résolution

La Chambre des Députés,

– vu le rapport du réviseur des comptes de la Cour des comptes qui estime que « les comptes annuels [...] présentent sincèrement dans tous leurs aspects significatifs

la situation financière de la Cour au 31 décembre 2022 ainsi que les résultats pour l'exercice clos à cette date, conformément à la loi modifiée du 8 juin 1999 sur le budget, la comptabilité et la trésorerie de l'État et aux principes comptables applicables à la Cour tels que définis par le Collège de la Cour et tels que détaillés en note 2 des comptes annuels. [...] » ;

– vu l'accord de la Commission de l'Exécution budgétaire avec le rapport du réviseur des comptes marqué suite à l'analyse des comptes en question lors de sa réunion du 11 décembre 2023,

approuve

les comptes de l'exercice 2022 de la Cour des comptes.

¹ Extrait note 2 : « 2.1. Principes généraux : Les états financiers de la Cour des comptes sont établis par le Collège de la Cour conformément à la loi modifiée du 8 juin 1999 sur le budget, la comptabilité et la trésorerie de l'État. L'exercice budgétaire et comptable commence le 1er janvier et finit le 31 décembre de la même année. Les paiements des dépenses peuvent être réalisés jusqu'au 30 avril de l'exercice suivant. »

(s.) Franz Fayot.

Résolution

La Chambre des Députés,

– vu le rapport du réviseur des comptes de l'Ombudsman qui estime que « les états financiers [...] de l'Institution pour l'exercice clos le 31 décembre 2022 ont été préparés, dans tous leurs aspects significatifs, conformément au règlement financier et comptable intérieur du Médiateur du Grand-duché de Luxembourg » ;

– vu l'accord de la Commission de l'Exécution budgétaire avec le rapport du réviseur des comptes marqué suite à l'analyse des comptes en question lors de sa réunion du 11 décembre 2023,

approuve

les comptes de l'exercice 2022 de l'Ombudsman.

(s.) Franz Fayot.

Résolution

La Chambre des Députés,

– vu le rapport du réviseur des comptes du Centre pour l'égalité de traitement qui estime que « les comptes annuels [...] présentent sincèrement dans tous leurs aspects significatifs la situation financière du Centre pour l'égalité de traitement au 31 décembre 2022, ainsi que du résultat pour l'exercice clos à cette date, conformément aux obligations légales et réglementaires relatives à l'établissement et à la présentation des comptes annuels en vigueur au Luxembourg » ;

– vu l'accord de la Commission de l'Exécution budgétaire avec le rapport du réviseur des comptes marqué suite à l'analyse des comptes en question lors de sa réunion du 11 décembre 2023,

approuve

les comptes de l'exercice 2022 du Centre pour l'égalité de traitement.

(s.) Franz Fayot.

Résolution

La Chambre des Députés,

– vu le rapport du réviseur des comptes de l'Ombudsman fir Kanner a Jugendlecher qui estime que « les comptes annuels [...] présentent sincèrement dans tous leurs aspects significatifs la situation financière de l'Institution au 31 décembre 2022 ainsi que des résultats pour l'exercice clos à cette date, conformément à la loi modifiée

du 8 juin 1999 sur le budget, la comptabilité et la trésorerie de l'État et aux principes comptables applicables à l'Institution tels que définis par les responsables de l'Institution et tels que détaillés en note 2 des comptes annuels [1] » ;

– vu l'accord de la Commission de l'Exécution budgétaire avec le rapport du réviseur des comptes marqué suite à l'analyse des comptes en question lors de sa réunion du 11 décembre 2023,

approuve

les comptes de l'exercice 2022 de l'Ombudsman fir Kanner a Jugendlecher.

¹ Extrait note 2 : « 2.1. Principes généraux : Les comptes annuels sont établis conformément aux dispositions légales et réglementaires en vigueur au Luxembourg et aux règles imposées par la loi modifiée du 19 décembre 2002. (...) »

(s.) Franz Fayot.

M. Claude Wiseler, Président | Dir sidd generéis mat eis alleguer. Merci, Här Fayot.

M. Franz Fayot (LSAP), rapporteur | Jo. Ech hoffen dann awer op e bësse méi Kulanz an Zukunft, Här President, ...

(Hilarité)

... wann ech zu anere Saachen heiansdo e bëssen iwwerzéien.

Merci villmools.

(Hilarité)

M. Claude Wiseler, Président | Ech soen Iech, Här Fayot, villmools merci fir Äre schrëftlechen a fir Äre mündleche Rapport.

An dann ass et elo um éischte Riedner. Dat ass déi honorabel Madamm Stéphanie Weydert.

Discussion générale

Mme Stéphanie Weydert (CSV) | Villmools merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här Fayot, villmools merci fir deen exzellente schrëftlechen a mündleche Rapport. Hien ass och de President vun der Budgetskontrollkommissioun. A vu datt de Rapport sech kuerz gehal huet, wäert ech mech och ganz kuerz halen an den Accord vu menger Fraktioun gi fir de Compte général 2022.

Villmools merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Weydert. Dann ass d'Wuert fir den Här Guy Arendt.

M. Guy Arendt (DP) | Merci, Här President. Ech mengen, ech maachen et gradesou kuerz. Ech soen dem ... Nee, ech brauch jo net méi Merci ze soen, mee ...

(Hilarité)

M. Claude Wiseler, Président | Très bien, Här Arendt.

M. Guy Arendt (DP) | Et war alles an der Rei, tipp-top! Mir kënnen deem nëmmen zoustëmmen. Also ginn ech och den Accord vun der DP-Fraktioun fir dëse Projet.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Arendt. Här Fred Keup.

M. Fred Keup (ADR) | Merci, Här President. Och mir ginn dann den Accord als ADR-Fraktioun. Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Keup. Madamm Tanson.

Mme Sam Tanson (déi gréng) | Wann ech dann och eppes op mäin Zäitkonto kréien, da ginn ech och just den Accord, Här President.

(Hilarité)

M. Claude Wiseler, Président | Dat kucke mer dann, Madamm Tanson. Merci awer. Dann ass d'Wuert fir den Här Sven Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Ech mengen, wann eis Zäitkonten esou géife gefouert gi wéi d'Soldé vun de Services de l'État à gestion séparée, da géife mer vill méi laang nach kënnen schwätzen, well da kéint een do ganz vill Mouken uleeën. Dat ass, mengen ech, eppes, op dat de Rapport elo net agaangen ass, wat awer och repetitiv u sech ëmmer erëm bei de Konte vun den Exercicen ugemierkt gëtt, virun allem wann d'Cour des comptes driwwerkuckt: datt mer mëttlerweile e puer vun deene Servicer hunn, déi awer relativ konsequent Mouken hunn an déi och iergendwann eng Kéier missten ofgebaut ginn, a wou et eis zumindest als Piraten awer un där Trajectoire feelt, wéi déi a rasonablen Delaien och op rasonabel Montante géifen zrëckgefouert ginn.

Dat ass, mengen ech, deen ee Punkt, deen ech aus deem Rapport och nach wéilt erausgräifen.

An deen zweeten: D'Resultat ass beschriwwen ginn. Wat awer vergiess oder zumindest net an deem Detail belicht gouf, ass, datt mer iwwer 300 Milliounen méi Akommessteier ageholl hu wéi geduecht an datt dat natierlech en Effekt ass, datt dat Sue si vun eis alleguerten, déi u sech derzou bäigedroen hunn, datt de Budget net ganz esou schlecht ausgefall ass, wéi een et hätt kënnen fäerten, an datt mer do och an Zukunft musse kucken, wéi een déi automatesch Upassung ka maachen.

Dat gesot, gi mer trotzdeem eisen Accord fir dëse Projet.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Clement. Dann ass d'Wuert fir den Här David Wagner.

M. David Wagner (déi Lénk) | Merci, Här President. Jo, ech wäert dat selwecht soe wéi meng Virriedner – also net dat, wat den Här Sven Clement gesot huet – an ech wäert einfach och den Accord vun déi Lénk ginn ...

(Hilarité)

M. Sven Clement (Piraten) | Ze einfach, Här Wagner.

M. David Wagner (déi Lénk) | ... zu de Konten.

M. Claude Wiseler, Président | Ech weess och net, ob et elo gesond ass, wa mer eng Diskussioun iwwert d'Zäitmouken hei féieren.

(Hilarité)

Dat maache mer dann eng aner Kéier.

Wann d'Regierung wëllt Positioun huelen, dann huet se elo d'Wuert. Här Finanzminister, Dir hutt d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

M. Gilles Roth, Ministre des Finances | Merci, Här President. Ech maachen dat och ganz kuerz. Ech wëll dem President vun der Budgetskontrollkommissioun Merci soe fir déi gutt Zesummenaarbecht, déi mer iwwert déi lescht véier Méint haten. An dora schléissen ech natierlech och déi gutt Aarbecht vun dem Franz Fayot um Niveau vun der Kontrollkommissioun vum Joer 2022 an.

Dir verstitt, dat ass e Joer, wou eng aner Regierung zoustänneg war, mee d'Héiflechkeet verlaangt et awer och, dass de Finanzminister Positioun hält par rapport zu deene Recommendatiounen, déi jo ausgedréckt goufen an dem Här Fayot sengem Rapport.

Duerfir an Telegrammstil:

Déi éischte Recommendatioun: Desequibler vun dem Budget pour ordre. Dat ass net nei, dat ass och net anormal. Ech huelen d'Engagement, dass bei der Opstellung vun den nächste Budgeten – an deen éischten ass jo scho fir 2025 an der Maach – do déi Differenze méi kleng maachen, déi Desequibleren.

Den zweete Punkt ass deen, dass et 189 Arrêtés de transferts gouf, dat heescht wou Budgetskreditte vun engem Artikel op deen aneren transferéiert goufen. An dovunner waren 28 Fäll, déi net genuch motivéiert wieren. Ech mengen, d'Regierung sollt ugehal sinn, wa se esou en extraordinair Schrëtt mécht, dass deen och an der Form an ënnert der Appreciation vun der Budgetskontrollkommissioun gemaach gëtt.

Den drëtten Punkt ass dee vun de Garantien, zum Beispill de Fonds de garantie vun der BEI, vum Programm SURE oder och nach vun der SNCI. Do wëll ech ganz kloer soen: Déi Garantie sinn am Budgetgesetz virgesinn an dem Volume 2, dat heescht den zweete Volume an der Annex 3. Dat soll och weider esou gemaach ginn. Wat richtig ass: Wann d'Présentatioun vum Budget ass – déi mécht jo de Finanzminister –, mengen ech, sollt een e kuerzt Kapitel iwwert déi Garantie ginn an der mündlecher Presentatioun respektiv herno och an der Finanz- a Budgetskommissioun. Da géif een där Recommendatioun hei Rechnung droen.

Dann ass déi nächst Recommendatioun déi, jo, vun de Fonds-spécialen. Déi hängen natierlech vu ville Ministèren a Ministeren of. An ech mengen, do wier et scho gutt, dass een am Kontext vun deenen eenzelne Fachkommissiounen – a sollt dat de Finanzminister musse maachen – da méi detailléiert Explikatiounen gëtt par rapport zu deem, wat op där Säit dann einfach pro Fond an dem Budget steet. Ech ginn Iech do Recht, well do steet am Fonds pour l'emploi ... Do si mer wäit iwwert d'Milliard, an dann hu mer zwou Säiten Tablo, a weider si keng Explikatiounen do. Ech mengen, dat kann een och souguer en dehors vun der normaler Budgetsprozedur maachen.

Déi fënneft Fro, dat ass eng juristesche ganz interessant Fro, nämlech: Wéi ass et mat den Autorisationen fir en Emprunt? Bon, „da scheiden sich die Geister“ zwëschen engersäits dem Parlament an der Regierung. D'Regierung seet, et wier keng loi spéciale néideg – bon, ben, déi traditionnell Positioun –, wann en Emprunt geneemegt gëtt.

Elo kënnt Der mer natierlech mat Recht soen: „Mir brauchen eng Loi spéciale, wa mer e Gebai vu 60 Milliounen stëmmen, a mir brauche keng Loi spéciale, wa mer en Emprunt vun 1 oder 2 Milliarden opleeën.“ Ech mengen, do sollt een awer drop opmierksam maachen, dass déi Emprunten, déi eng Kéier geneemegt goufen, an der Zäit limitéiert sinn. Dat war fréier: Wann Dir 2009 en Emprunt autoriséiert hutt an Dir hutt 2014 – mir hunn dann nach den Emprunt, deen autoriséiert war 2009 –, dann huet kee Mënsch sech méi do erëmfonnt.

Ech mengen, mir missten ... Dat ka jo bei eis an dem Finanzministère gemaach ginn, respektiv mat der Trésorerie, dass een eng Oplëschtung mécht vun den Autorisationen, déi et gëtt vun Emprunten: vun deenen Emprunten, déi op Base vun deenen Autorisationen gezu ginn, a wat nach den Encours vun deenen Emprunten ass, déi opbleiwen. Ech kucken, ech komme mam Direkter vum Tresor an d'Budgetskontrollkommissioun. An da sollt een dat, mengen ech, all Trimester eng Kéier maachen, esou wéi mer Trimesterzuele maachen.

An dann nach dee leschte Punkt, an do schléissen ech: Dat ass dee vun de Pratiques de budgétisation. Ech ginn déi nächst Woch an d'OCDE op Paräis. Ech gesinn och do de Generalsekretär vun der OCDE an do ass et esou, dass mer an dem Regierungsprogramm drastoen hunn, mir géife méi eng modern Presentatioun vun dem Budget en général maachen. Dat heescht net, dass een de Budget, esou wéi en elo klassesch ass, total op d'Kopp gehäit, mee dass een niewent deem Budget, wéi e klassesch ass a wou jo och detailléiert ass, dass een do vläicht eng Presentatioun mécht par objectif oder esou, an duerfir hu mer d'OCDE gefrot – an dat bezilt och de Lëtzebuerger Staat –, fir dass déi eis do assistéieren en fonction vu Praktiken, déi et och an anere Länner gëtt.

Ech mengen, ech hätt elo Positioun zu deenen eenzelne Recommandatiounen geholl. An déi Engagementer, déi ech hei op der Chambertribün gesot hunn, déi wäert ech och aléisen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Här Finanzminister, den Här Fayot wëllt eng Fro stellen. Sidd Dir d'accord?

M. Gilles Roth, Ministre des Finances | Jo.

M. Claude Wiseler, Président | Här Fayot.

M. Franz Fayot (LSAP), rapporteur | Jo, merci, Här President. Och merci dem Finanzminister fir seng Erklärungen a seng Prise de position zu deene verschidene Recommandatiounen vun der Kommissioun.

Just zwee Punkten: Deen éischten, dee betrëfft d'Autorisatioun vun den Emprunten. Ech mengen, dat ass eng Recommandatioun, déi och, mengen ech, rekurrent ass, vun der Comexbu. Ech sinn do am Fong ... Ech hunn do keng ganz strong feelings. Ech mengen, et soll een dat eng Kéier an der Kommissioun diskutéieren. Ech mengen, d'Meenung vun der Regierung ass, dass déi Emprunten iwwert d'Budgetgesetz am Fong autoriséiert ginn. Ech mengen, vun engem juristesche Point de vue ass dat och ok, mee, ech mengen, et soll een effektiv eng gewësse Visibilitéit driwwer behalen an net Autorisatiounen ad eternum mat weiderzéien. Dat heescht, ech mengen, an deem Sënn ass déi Propos, déi Dir do macht, eng gutt Propos. An dat erméiglecht dann och vläicht eng Kéier, dee Punkt do une fois pour toutes och ze evakuéieren.

Deen zweete Punkt zu der Budgetisation à objectifs. Ech mengen, dat ass jo keen neie Sujet. Ech sinn och gëschter a menger Ried zum Budget do-robber agaang. Ech weess, dass mer schonns eng Zäit laang mat der OECD do amgaange sinn. Mir schaffen notament mat der Unit WISE do. Dat ass déi, mat där de Statec och schafft fir d'Budgetisation à objectifs. An dofir begrëssen ech déi Ouverture, déi Der do macht, fir dat eng Kéier ze probéieren ënner enger Form, déi een da muss determinéieren. Ech weess, dass dat schwierig ass, dass dat effektiv e Paradigmewiessel ass. Mee nach eng Kéier: Wann Der dat wëllt maachen, ech mengen, dann ass och d'Budgetkontrollkommissioun, mengen ech, bereet, fir zesumme mat der Regierung do ze schaffen, fir esou en Experiment ze maachen.

M. Gilles Roth, Ministre des Finances | Merci. Kuerz eng Äntwert. Dat mat den Autorisatiounen, do muss een, mengen ech, op zwou Saache kucken. Et muss legal d'Chamber sinn, déi en définitive d'Autorisatioun gëtt. Dat verlaangt eis Verfassung. Den zweete Punkt ass awer deen: Mir mussen déi néideg Flexibilitéit hunn, fir Emprunten ze zéien, fir dass d'Regierung, ënnert dem Contrôle selbstverständlech vun der Chamber, och kuerzfristeg kann handelen.

Ech ka mech erënneren, an den Här Di Bartolomeo war an der Regierung 2008, wéi d'Banken hu misse gerett ginn. An Dir wësst, dass do iwwer Nuecht déi Engagementer geholl goufe géintwuer vun der fréierer Fortis. An dat war, mengen ech, en Engagement vum Staat, wann ech mech net ieren – also ech muss dat elo aus dem Stegreif hei soen, ech sinn net do-robber virbereet –, dat war en Engagement, mengen ech, vu ronn 2 Milliarden. Herno ass d'Dexia jo nokomm. An do huet d'Regierung eigentlech praktesch mat engem Beschluss, mengen ech, et war d'Form vun dem Regierungsrat ..., mee ech weess awer, dass den deemolege Finanzminister bei d'Fraktionspresidenten vun den eenzelne Parteien gaangen ass, och déi vun der Oppositioun – ech mengen, den Här Bausch misst dat nach wëssen –, fir driwwer ze informéieren, fir dass d'Regierung dat Engagement kéint huelen. Well theoreetesch hätt jo misse dann och d'Chamber deen Emprunt fir d'éischt emol autoriséieren respektiv deen Engagement, deen d'Regierung vis-à-vis vun der Fortis geholl huet.

An, ech mengen, déi Flexibilitéit, déi misst e klengt Land sech loossen, dass et ka kuerzfristeg handelen. Dat ass e bësse wéi de Covid: kuerzfristeg handelen, mee ënnert dem Contrôle vun der Chamber. An, ech mengen, do, wou een am einfachste kënnt ..., ech hunn Iech dat elo gesot, d'Opstellung, dat soll eng Verpflichtung sinn a voller Transparenz: Wat ass autoriséiert, wat ass gezu ginn a wat ass den Encours? Dat muss reegelméisseg gemaach ginn, une fois par trimestre, well dat ännert jo.

En zweete Punkt ass deen, dass eng Chamber och fir d'Zukunft sech e Modus vivendi eng Kéier gëtt iwwer eng Resolutioun, dass a bestëmmten exceptionelle Situatiounen de Staat, moyennant information préalable vun der Chamber, kann esou Engagementer huelen, quitte dass se herno approuvéiert ginn duerch e Parlament.

Dat heescht, dass een e System hätt, dee sech praktesch géif inspiréieren un dem État d'urgence, wéi et war, deen État d'urgence, deen awer méi enk gefaast ass iwwer de Wee vun der Verfassung wéi an deene Situatiounen hei, wou et reng ëm ekonomesch Interëte geet.

A vun der OCDE: Wann ech do erëmkommen a bësse méi Konkreetes hunn, kommen ech selbstverständlech an d'Kommissioun, fir Iech déi Explikatioun ze ginn. An et ass jo en fin de compte de Budget, dee vun der Chamber approuvéiert gëtt, d'Presentatioun ass och ënnert dem Contrôle vun der Chamber. Ech mengen, duerfir ass et nëmmen normal, dass d'Budgetkontrollkommissioun domadder schafft.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci och Iech, Här Finanzminister. Do sinn nach Diskussiounen, wou mer nach méi wéi eng Kéier wäerten drop zrëckkommen. Mee fir haut ass emol d'Diskussioun iwwer de Projet vun dem Compte général domadder ofgeschloss.

A mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwer de Projet de loi 8258, deen Der am Document parlementaire 8258³ fannt.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8258 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt elo un. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. Ech soen nach eng Kéier: Vote par procuration, well ... Ok, da schléisse mer de Vott elo of.

M. David Wagner (déi Lénk) | Här President, ech hunn eng Erreur gemaach. Ech hu mat Nee amplaz mat Jo ofgestëmmt.

M. Claude Wiseler, Président | Dir réckelt also bei d'Joer erop?

M. David Wagner (déi Lénk) | Jo.

M. Claude Wiseler, Président | Wann dat esou confirméiert ass, si mer bei 60 Jo-Stëmmen, infolgedesse keng Nee-Stëmm a keng Abstentioun, an domat ass dëse Projet de loi eestëmmeg ugehall.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galle, Christophe Hansen, Max Hengel, Mme Françoise Kemp, M. Marc Lies, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Marc Spautz, Charel Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter (par M. Max Hengel) et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt, Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Paulette Lenert ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig ;

MM. François Bausch, Meris Sehic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement, Marc Goergen et Ben Polidori ;

MM. Marc Baum (par M. David Wagner) et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

4. 8383 – Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2024 [...]

8384 – Projet de loi relative à la programmation financière pluriannuelle pour la période 2023-2027

Programme de stabilité et de croissance (PSC) et programme national de réforme (PNR) (suite)

Mir kommen dann elo zur Ofstëmmung iwwer de Staatsbudget fir d'Joer 2024, de Projet de loi 8383. Den Text steet am Document parlementaire 8383¹⁰. Ech wollt Iech awer dorop hiweisen, datt an zwee Artikelen d'Mise en page geännert huet misse ginn. Dat ass am Artikel 5, do waren d'Wierder „Famille, les Solidarités, le Vivre ensemble et l'Accueil“ ënnerstrach, obwuel se dat net sollte sinn. Also dat Ënnersträiche vun deene Wieder huele mer ewech. An am Artikel 24 waren eng Rei Tirete fett geschriwwen, obwuel se dat net sollte sinn. Och déi Fettschreiwung huele mer dann am Text ewech.

(Interruptions)

Mir stëmmen elo iwwer deen Text mat deenen Ännerungen, wat d'Mise en page ugeet, of.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8383 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. Ech soen nach eng Kéier: Vote par